

Provide a Model to Identify the Factors Affecting Cost Stickiness Using Network Analysis Process (ANP) and Dimtel¹

Mohamad Hasan Ebrahimi Sarveolya², Mohammad Javad Salami³,
Ghasem Bolo⁴, Hamed Einafshar⁵

Received: 2021/09/23

Accepted: 2022/02/05

Research Paper

Abstract

According to traditional theories, cost changes depend only by activities. These changes occur symmetrically. In the event that the theory of cost stickiness has challenged this issue Due to the importance of this research, it seeks to provide a model to identify the factors affecting cost stickiness. These descriptive-survey research was Mixed-Method. In this study, Delphi Method was used to identify and screen the factors affecting cost stickiness. Dematel and Analysis Network process (ANP) have been used to identify and prioritize the factors affecting the cost. Excel, Expert Choice, Matlab Software have been used to analyzed the research Data. The results showed that at the end of Delphi, 47 sub-criteria were identified as factors affecting cost stickiness, which according to their nature are classified into 5 main categories. The financial characteristics related to the company, corporate governance mechanisms, characteristics related to management have the most interaction with each other and have the greatest impact on cost stickiness. After these three factors, economic factors are less effective on cost stickiness and finally, geographical political factors have the least effect on cost stickiness. Managers must investment and stock exchange to pay more attention to the factors influencing cost changes in their planning.

Key Words: Cost, Stickiness, Cost Stickiness, Dematel, Network Analysis Process.

JEL Classification: M41.

1. DOI: 10.22034/JSE.2022.11840.1887

2. Assistant Professor, Department of Financial Management, Faculty of Accounting, Allameh Tabatabai University, Tehran, Iran.

3. Assistant Professor, Department of Accounting, Faculty of Accounting, Allameh Tabatabai University, Tehran, Iran.

4. Assistant Professor, Department of Accounting, Faculty of Accounting, Allameh Tabatabai University, Tehran, Iran.

5. Ph.D. Student, Department of Accounting, Faculty of Accounting, Allameh Tabatabai University, Tehran, Iran. (Corresponding Author).

سازمان بورس و اوراق بهادار، مرکز پژوهش، توسعه و مطالعات اسلامی

فصلنامه بورس و اوراق بهادار، سال شانزدهم، شماره ۶۱، بهار ۱۴۰۲، صص ۲۲۸-۲۳۰

ارائه مدلی جهت شناسایی عوامل اثرگذار بر چسبندگی هزینه‌ها با استفاده از فرآیند تحلیل شبکه ای (ANP) و دیمتل^۱

محمدحسن ابراهیمی سرو علیا^۲، محمدجواد سلیمی^۳، قاسم بولو^۴، حامد عین افشار^۵

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۰۷/۰۱

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۱۱/۱۶

مقاله پژوهشی

چکیده

منطبق با نظریه‌های سستی، تغییرات هزینه تنها به میزان تغییرات در سطح فعالیت وابسته است و این تغییرات به صورت متقارن صورت می‌گیرد، در صورتی که نظریه چسبندگی هزینه‌ها این موضوع را به چالش کشیده است. هدف پژوهش، شناسایی و الویت بندی عوامل اثرگذار بر چسبندگی هزینه‌ها بود. پژوهش کاربردی از نوع توصیفی-پیمایشی و از نظر نوع داده‌ها آمیخته (کیفی- کمی) بود. در دو مرحله اجرا و برای شناسایی و غربالگری عوامل موثر بر چسبندگی هزینه‌ها از روش دلفی استفاده شد و در مراحل بعدی از تکنیک دیمتل و فرآیند تحلیل شبکه‌ای برای شناسایی و الویت بندی عوامل اثرگذار بر چسبندگی هزینه‌های شرکت‌های بورسی استفاده شده است. برای تحلیل داده‌های پژوهش از نرم افزارهای Excell، Matlab، Expert choice استفاده شده است. پدیر پایان دلفی ۴۷ زیرمعیار به عنوان عوامل تاثیرگذار بر چسبندگی هزینه‌ها مورد شناسایی قرار گرفته است که این عوامل ویژگی‌های مالی مرتبط با شرکت، سازوکارهای حاکمیت شرکتی، ویژگی‌های مرتبط با مدیریت بیشترین تعامل را با هم دارند و بیشترین اثرگذاری را بر چسبندگی هزینه‌ها دارند. بعد از این سه عامل با تاثیرگذاری کمتری عوامل اقتصادی بر چسبندگی هزینه‌ها موثرند و در نهایت کمترین تاثیر را عوامل سیاسی جغرافیایی بر چسبندگی هزینه‌ها دارند. لازم است مدیران و سیاستگذاران حوزه مالی و سرمایه گذاری و بورس، توجه بیشتری به عوامل اثرگذار بر تغییرات هزینه داشته و در برنامه ریزی‌ها به این مهم توجه کنند.

واژه های کلیدی: هزینه، چسبندگی، چسبندگی هزینه، دیمتل، فرایند تحلیل شبکه ای.

طبقه بندی موضوعی: M41.

DOI: 10.22034/JSE.2022.11840.1887

۲. استادیار، گروه مدیریت مالی، دانشکده حسابداری، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران.

۳. استادیار، گروه حسابداری، دانشکده حسابداری، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران.

۴. استادیار، گروه حسابداری، دانشکده حسابداری، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران.

۵. دانشجوی دکتری، دانشکده حسابداری، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران. (نویسنده مسئول).

مقدمه

دیدگاه سرمایه‌داری همواره بر افزایش ثروت سهامداران و سرمایه‌گذاران تاکید دارد، از این رو، بایستی همواره بر این موضوع توجه داشت که کارایی و اثربخشی مدیران بنگاههای اقتصادی دارای اهمیت است و با تشویق مدیران موفق، می‌توان افزایش ثروت سهامداران را تسهیل و سرعت بخشید (حاجیها و چناری بوکت، ۱۳۹۱).

از مهم‌ترین اهداف هر واحد تجاری افزایش سودآوری، رشد، کمینه کردن بهای تمام شده و قیمت‌گذاری بهینه محصولات است که اهداف بالا در گرو تصمیم‌گیری، برنامه‌ریزی و کنترل مدیران و بر اساس اطلاعات به هنگام و قابل اتکا است. تحلیلگران مالی، سرمایه‌گذاران، اعتباردهندگان و سایر فعالان بازار سرمایه نیز به دنبال ارزیابی وضعیت شرکت‌ها هستند که این ارزیابی خود در گرو بررسی هزینه‌های آینده شرکت‌ها است. نظریه‌های سنتی رفتار هزینه، بیان می‌کند که تغییرات هزینه تنها به میزان تغییرات در سطح فعالیت وابسته است و این تغییرات به صورت متقارن صورت می‌گیرد، در صورتی که نظریه چسبندگی هزینه‌ها این موضوع را به چالش کشیده است (زنجیردار و همکاران، ۱۳۹۳). پس مفهوم رفتار هزینه‌ها تبدیل به یک عنصر کلیدی در حسابداری مدیریت شده است (پامپلونا و همکاران^۱، ۲۰۱۶). در مدل سنتی رفتار هزینه که در ادبیات حسابداری فراگیر است، هزینه‌ها با توجه به تغییرات حجم فعالیت، ثابت یا متغیر هستند (اندرسون و همکاران^۲، ۲۰۰۳). در این مدل، برخی از نویسندگان (به عنوان نمونه، لئون^۳، ۱۹۸۲؛ هورن‌گرن و همکاران^۴، ۲۰۰۰) استدلال می‌کنند که هزینه‌های متغیر نسبت به حجم فعالیت تغییر می‌کنند و این به معنی آن است که مقدار تغییر در هزینه‌ها در درجه اول به تغییر سطح فعالیت بستگی دارد، و به تغییر در جهت فعالیت بستگی ندارد.

با این حال، نویسندگانی مانند نورین^۵ و سودرستروم^۶ (۱۹۹۷) معتقدند که هزینه‌ها دارای رفتار نامتقارن هستند و با افزایش سطح فعالیت، میزان افزایش هزینه‌ها نسبت به کاهش هزینه‌ها در حالتی که سطح فعالیت با همان نسبت برابر کاهش یابد، بیشتر است. این مفهوم در پژوهش اندرسون و همکاران (۲۰۰۳) قوت بیشتری به خود گرفت و تبدیل به اصطلاح فراگیری در

1. Pamplona et al.

2. Anderson et al.

3. Leone

4. Horngren et al.

5. Noreen

6. Soderstrom

حسابداری مدیریت شد. در اصل، این موضوع نشان‌دهنده مفهوم هزینه‌های چسبنده^۱ است (پامپلونا و همکاران، ۲۰۱۶). به دنبال معرفی چسبندگی هزینه‌ها در پژوهش اندرسون و همکاران (۲۰۰۳)، هزینه‌های چسبنده در شرکت‌های مختلف در سراسر جهان مورد مطالعه قرار گرفت. تئوری نمایندگی پیش‌بینی می‌کند که مدیران شرکت‌ها بدون نظارت مناسب تمایل به انجام رفتارهای فرصت‌طلبانه را از خود نشان می‌دهند که این موضوع به دلیل تضاد منافع بین مدیران و سهامداران و در راستای کسب مزایای خصوصی مدیران به ضرر سهامداران است (جنسن^۲ و مک‌لینگ^۳، ۱۹۷۶). یک مشکل نمایندگی آن است که مدیران مستعد به ایجاد امپراتوری هستند و این موضوع باعث می‌شود که مدیران منابع اقتصادی شرکت را به منظور گسترش شرکت و یا حفظ سطح عملیاتی آن فراتر از حد مطلوب، خرج کنند. این موضوع به بزرگ کردن بیش از اندازه یک شرکت به وسیله مدیران برای کسب کارایی شخصی آنها که تأمین‌کننده شهرت، قدرت و پاداش است، وابسته می‌باشد (جنسن، ۱۹۸۶؛ رول^۴، ۱۹۸۶؛ اندرسون و همکاران، ۲۰۰۳؛ ویس^۵، ۲۰۱۰؛ چن و همکاران^۶، ۲۰۱۲). این موضوع باعث افزایش هزینه‌های شرکت‌ها در برهه‌ای از زمان خواهد شد. بر این اساس، ابوسردانه^۷ (۲۰۱۴) به این موضوع می‌پردازد که در حسابداری مدیریت درک روشنی از رفتار هزینه‌ها ضروری است، چرا که می‌تواند شواهد سودمندی را برای تصمیم‌گیری‌های مدیریت فراهم کند. افزون‌بر این، در جهان فعلی، جهانی شدن بیشتر در حال وقوع است و رقابت شدید بین سازمان‌ها در کشورهای مختلف نیاز به درک رفتار هزینه‌ها برای ادامه فعالیت در بازارهای بین‌المللی دارد. در این راستا، بناچنهو^۸ (۲۰۱۳) اشاره می‌کند که گاهی اوقات جهانی شدن باعث بی‌ثباتی در رشد بازارهای نوظهور می‌شود. در ایران، این موضوع به دلیل وجود تحریم‌های اقتصادی مشهودتر است. در چنین وضعیتی افزایش ناگهانی هزینه‌ها نسبت به وضعیت‌های دیگر بیشتر است. بنابراین در حالتی که هزینه‌ها از چسبندگی برخوردار باشند، با افزایش سطح فعالیت در برهه‌ای از زمان، هزینه‌هایی که با تورم رشد بالایی داشته‌اند، افزایش چشمگیری را خواهند داشت، در حالی که همین میزان کاهش

1. sticky costs

2. Jensen

3. Meckling

4. Roll

5. Weiss

6. Chen et al.

7. Abu-Serdaneh

8. Benachenhou

سطح فعالیت به میزان قبلی با کاهش هزینه‌ها به همان نسبت برخوردار نخواهد بود. هر چند در پژوهش‌های پیشین به شناسایی عوامل اثرگذار بر چسبندگی هزینه‌های شرکت‌ها در ایران پرداخته شده است، اما این پژوهش‌ها تنها یک یا حداکثر چند جنبه از عوامل اثرگذار را مورد بررسی قرار داده‌اند. این در حالی است که در این پژوهش‌ها رویکرد داده‌های تجربی مورد استفاده قرار گرفته است و از دیدگاه و نظرات خبرگان بهره‌ای برده نشده است. لذا مشکل اصلی پژوهش حاضر نبود شناخت تجربی کافی به دلیل انجام نشدن پژوهشی جامع، آن هم از دیدگاه خبرگان صنعت و دانشگاه، برای کنترل چسبندگی هزینه‌ها در وضعیتی است که اقتصاد کشور به شدت از سیاست‌های بین‌المللی (تحریم‌های اقتصادی) تأثیر می‌پذیرد. آنچه که به ضرورت اجرای این پژوهش می‌افزاید، نوسانات اقتصادی گسترده در زمینه قیمت‌ها در ایران است. از آنجا که بعد از پیروزی شکوهمند جمهوری اسلامی، آمریکا و کشورهای غربی به دنبال تحریم‌های اقتصادی علیه کشورمان بوده‌اند، نوسانات قیمت‌ها بسیار زیاد شده است. پس در یک چنین وضعیتی برای مقابله با تهدیدات اقتصادی دشمنان و جلوگیری از نوسانات هزینه‌ها بایستی تدابیر هوشمندانه‌ای گرفته شود. یکی از این پدیده‌ها که می‌تواند منجر به افزایش تورم در کشور شود، چسبندگی هزینه‌ها است^۱ که اگر بتوان با ارائه مدلی به شناسایی عوامل اثرگذار بر آن پرداخت، می‌توان به جلوگیری از رشد قیمت‌ها و تورم کمک کرد.

مبانی نظری و مروری بر پیشینه پژوهش

یکی از بخش‌های اصلی تمرکز حسابداری مدیریت، رفتار هزینه‌ها است، چرا که رفتار هزینه‌ها جنبه مهمی از تجزیه و تحلیل سود شرکت‌ها را شامل می‌شود. بتازگی، ادبیات رو به رشد در حوزه رفتار نامتقارن هزینه‌ها، رویکرد جدیدی از تفکر در خصوص هزینه‌ها را ارائه کرده است. به بیان دقیق‌تر، رفتار هزینه نامتقارن یک موضوع پژوهشی تاحدودی جدید است که منطبق آن با سیستم سنتی هزینه‌ها همسو نیست. سیستم هزینه‌های مبتنی بر فعالیت سنتی، هزینه‌ها را با فعالیت‌ها پیوند می‌دهد و باعث ایجاد مفهوم هزینه‌های ثابت و هزینه‌های متغیر می‌شود. هزینه‌های ثابت و متغیر بر اساس محرک‌های مختلف هزینه به محصولات اختصاص می‌یابند (نورین^۲، ۱۹۹۱).

۱. برای بررسی بیشتر این موضوع می‌توان به صمیمی و همکاران (۱۳۹۳) و کازرونی و همکاران (۱۳۹۶) رجوع شود.

2. Noreen

برخی از فرضیه‌ها ادعا می‌کنند که هزینه‌ها به‌طور متفاوت نسبت به تغییرات صعودی و نزولی سطح فعالیت واکنش نشان می‌دهند این ویژگی باعث شده که از آنها تحت عنوان هزینه‌های چسبنده یاد شود (استیاریوس^۱ و توماس^۲، ۲۰۰۵؛ چونگ و همکاران^۳، ۲۰۱۹). هنگامی که درآمد فروش کاهش می‌یابد، مدیران باید تصمیم بگیرند که آیا هزینه‌های بلااستفاده^۴ را حفظ کنند یا آن‌ها را تا سطح مطلوبی کاهش دهند. بر اساس این نگرانی‌ها، مدیران مجبورند حرکات بازار، توسعه اقتصاد کلان، عملکرد شرکت‌ها در دوره‌های قبل و احتمال نوسان در درآمد فروش را در نظر بگیرند (ژانگ، ۲۰۱۶).

چسبندگی هزینه یکی از ویژگی‌های رفتار هزینه‌ها نسبت به تغییرات سطح فعالیت است. این ویژگی رفتار هزینه، با مدل نوین رفتار هزینه سازگار است. بر اساس مطالب بالا می‌توان گفت که چسبندگی هزینه به این معناست که افزایش هزینه‌ها در زمان افزایش فروش، بیشتر از کاهش همان مقدار هزینه‌ها در زمان کاهش فروش است. برای مثال اگر درآمد فروش ۱۵ درصد افزایش یابد، هزینه‌ها ۱۰ درصد افزایش می‌یابد، اما اگر درآمد فروش معادل همان ۱۵ درصد کاهش یابد، هزینه‌ها ۹ درصد کاهش می‌یابد. در چنین وضعیتی هزینه‌های موردنظر چسبنده خواهند بود (ویس، ۲۰۱۰).

۱- چسبندگی هزینه‌ها و نظریه نمایندگی

بسیاری از پژوهش‌های پیشین (چن و همکاران، ۲۰۱۲؛ ژانگ، ۲۰۱۶) نشان داده‌اند که یکی از عوامل محرک پدیده چسبندگی هزینه‌ها، انگیزه‌های منافع شخصی مدیران است. هزینه‌های عمومی، اداری و فروش و سایر هزینه‌های شرکت‌ها شامل موارد سودمندی برای مدیران است. مدیران به عنوان نماینده توسط سهامداران برای انجام امور شرکت استخدام می‌شوند، اما همان‌طور که بیان شد، مطابق با نظریه نمایندگی ممکن است منافع مدیران و منافع سهامداران همسو نباشد (نمازی، ۱۳۸۴). بر اساس نظریه نمایندگی به دلیل دنبال کردن منافع شخصی توسط مدیران، آنان انگیزه کمی برای بهینه‌سازی کارایی شرکت‌ها دارند (ژانگ، ۲۰۱۶). در این خصوص مدیران ممکن است برای کسب شهرت و پاداش هزینه‌های بلااستفاده را کاهش ندهند.

1. Stelarios

2. Thomas

3. Chung et al.

4. Unutilized Costs

بنابراین، مدیران می‌توانند تصمیم بگیرند که هزینه‌های خود را از سطح بهینه دور نگه دارند که این موضوع خود منجر به پدیده چسبندگی هزینه‌ها می‌شود.

۲- چسبندگی هزینه‌ها و محافظه‌کاری مشروط

مدیریت شرکت نمی‌تواند اطلاعات خصوصی خود را به صورت باورپذیرانه به بازار انتقال دهد. در نتیجه، انتظار می‌رود عدم تقارن اطلاعات بین مدیریت و سرمایه‌گذاران افزایش یابد. عدم تقارن بیشتر، انگیزه‌های مدیریت را برای بزرگ‌نمایی عملکرد مالی افزایش می‌دهد. بنابراین، محافظه‌کاری شرطی با محدود کردن اختیارات مدیریت برای بزرگ‌نمایی سود و کوچک‌نمایی زیان با انگیزه مزبور مقابله می‌کند. به همین دلیل، شرکت‌ها با چسبندگی هزینه در معرض محافظه‌کاری شرطی بیشتری قرار دارند (سجادی و همکاران، ۱۳۹۳).

۳- چسبندگی هزینه‌ها و پیش‌بینی مدیران

لازمه حفظ منابع برای دستیابی به سودهای بیشتر در آینده، آن است که مدیران کاهش تقاضا را موقتی پیش‌بینی کرده و انتظار افزایش فروش آتی را داشته باشند در دوره‌های کاهش فروش، چنانچه مدیران افزایش فروش آتی را زیاد پیش‌بینی کنند، منابع بیشتری را برای بهره‌گیری از افزایش تقاضا حفظ می‌کنند، زیرا در صورت کاهش منابع، شرکت به هنگام افزایش فروش، منابع کافی در اختیار نخواهد داشت که به از دست دادن فرصت‌ها منجر می‌شود. میزان فرصت از دست رفته نیز متناسب با افزایش پیش‌بینی شده فروش است، بنابراین در صورت کاهش فروش در دوره جاری، هرچه پیش‌بینی مدیریت از فروش دوره آتی با خوش‌بینی بیشتری همراه باشد، نشان می‌دهد کاهش فروش از نظر مدیریت، موقتی‌تر است. به همین دلیل، منابع بیشتری به منظور آمادگی برای افزایش فروش در آینده حفظ می‌شود (کردستانی و مرتضوی، ۱۳۹۱).

۴- چسبندگی هزینه‌ها و پیش‌بینی سود

تجزیه و تحلیل ارتباط درآمد فروش با هزینه‌های یک شرکت ضروری به نظر می‌رسد. شناخت رفتار هزینه یکی از جنبه‌های بسیار مهم تجزیه و تحلیل سود برای مدیران است. مطالعه رفتار هزینه نه تنها برای پژوهشگران دانشگاهی بلکه برای آن‌هایی که فعالیت حرفه‌ای‌شان به‌طور مستقیم با فعالیت‌های شرکت در ارتباط است، دارای اهمیت است. یافته‌های چن و بنکر (۲۰۰۶) نشان می‌دهد رفتار هزینه که در مدل‌های مورد استفاده تحلیلگران مالی برای پیش‌بینی درآمدها

برای ارزش گذاری شرکت‌ها استفاده می‌شود، مفید است. زیرا نتایج پژوهش‌های این دو نشان می‌دهد که وجود هزینه‌های چسبنده باعث ایجاد درآمدهای فراتر در آینده و تغییر و تنوع در توزیع آن خواهد شد (اسماعیل زاده و مهرنوش، ۱۳۹۳).

۵- چسبندگی هزینه‌ها و معیار شاخص ضد انحصاری

به گونه کلی، رقابت در بازار محصولات نیز عامل مهمی است که بر بررسی‌های مدیران تأثیر می‌گذارد. هنگامی که مدیران باید به اهداف سود مدنظر دست یابند، هزینه‌های بلااستفاده را به سطوح بهینه کاهش می‌دهند. در بازار محصولات رقابتی، کاهش هزینه‌ها بین شرکت‌ها متداول است، چرا که رقابت شدید بین شرکت‌ها با افت قیمت همراه است. در کل، مدیران در صنایع رقابتی‌تر انگیزه بیشتری برای کاهش منابع کم مصرف به منظور به حداکثر رساندن سود دارند. در نتیجه، برای این که شرکت‌ها در رقابت شدید باقی بمانند، مدیران مجبور هستند انگیزه‌های منافع شخصی خود را محدود کنند (ژانگ، ۲۰۱۶).

۷- چسبندگی هزینه‌ها و جریان‌های نقد آزاد

تضاد نمایندگی در شرکت‌هایی با جریان نقد آزاد بالا در مقایسه با شرکت‌هایی با جریان نقد آزاد پایین، بیشتر است و مدیران به منظور رسیدن به منافع شخصی خود، انگیزه بیشتری برای استفاده از جریان‌های نقد آزاد برای تقبل سرمایه‌گذاری بیش از حد دارند (بیدل و همکاران^۱، ۲۰۰۹). به همین دلیل می‌توان بیان کرد که انگیزه حکمرانی مدیران به وسیله جریان نقد آزاد باعث عدم تقارن هزینه‌ها می‌شود. زمانی که جریان نقد آزاد بالاست، مدیران فرصت بیشتری برای سرمایه‌گذاری بیش از حد در هزینه‌های عملیاتی در پاسخ به افزایش تقاضا و به تأخیر انداختن کاهش هزینه‌های عملیاتی در پاسخ به کاهش تقاضا دارند که به بیشتر شدن عدم تقارن هزینه‌ها منجر می‌شود. در مقابل، به احتمال زیاد فرصت کمتری برای کاهش هزینه‌ها در پاسخ به کاهش تقاضا به منظور اجتناب از عواقب منفی دارند (آقایی و حسنی، ۱۳۹۳).

پیشینه پژوهش

کریسنادوی و سوئارنو (۲۰۲۱) پژوهشی با عنوان محرک‌های سودآور در چسبندگی هزینه انجام دادند. نتایج مطالعه نشان داد که وقتی خوش بینی در دانش آموزان ایجاد شد و محرک‌های

1. Biddle et al.

استوار بر سود در دانش آموزان ایجاد شد، سطح چسبندگی هزینه‌ها خیلی بالاتر رفت. دریایی و همکاران (۲۰۲۱) نشان دادند، اثرات ریشه دار مدیران غیراجرایی تاثیرات مثبت را بر اعتماد دارد و با افزایش اعتماد به نفس، مدیریت سود نیز افزایش می‌یابد و در نتیجه چسبندگی هزینه را افزایش می‌دهد. تازارکی (۲۰۲۱) در پژوهشی با عنوان چسبندگی هزینه: تحلیل و تعیین‌کننده‌ها نتایج نشان داد که چسبندگی هزینه‌ها در COGS خیلی بیشتر از SGA بود و عامل تعیین‌کننده در شرکت‌هایی که چسبندگی هزینه‌های آنها بالا بود نشان داد. مرتضوی و همکاران (۲۰۲۰) در پژوهشی با عنوان چسبندگی هزینه: خلق ارزش یا تخریب ارزش (تجربیات شرکت‌های ایرانی) نشان دادند، علاقه مدیران به تصمیم‌گیری بهینه برای تخصیص منابع و درست مدیریت کردن منابع بر چسبندگی هزینه‌ها اثرگذار است.

نتایج پژوهش‌ها و همکاران^۱ (۲۰۱۹) با عنوان رابطه بین چسبندگی هزینه‌ها و پیش‌بینی - های سود مدیران نشان داد که چسبندگی هزینه‌ها در سطح شرکت به صورت مثبت با گرایش شرکت برای صدور پیش‌بینی سود مدیران و تناوب آن همراه است. نتایج پژوهش چونگ و همکاران (۲۰۱۹) با عنوان رابطه بین سرمایه‌گذاران نهادی و چسبندگی هزینه‌ها نشان داد بین سرمایه‌گذاران نهادی بلندمدت و چسبندگی هزینه‌ها رابطه منفی و معناداری وجود دارد. حبیب و حسن (۲۰۱۹) به بررسی ارتباط بین چسبندگی هزینه‌ها و مسئولیت‌پذیری اجتماعی شرکت‌ها پرداختند. نتایج پژوهش آنان نشان داد که چسبندگی هزینه‌های شرکت‌ها تأثیر چشمگیری بر فعالیت‌های مسئولیت‌پذیری اجتماعی شرکت‌ها دارد، همچنین این تأثیرگذاری در خصوص فعالیت‌های استراتژیک مسئولیت‌پذیری اجتماعی شرکت‌ها قوی‌تر است. نتایج پژوهش چونگ و همکاران^۲ (۲۰۱۸) با عنوان ارتباط میان مالکیت نهادی و چسبندگی هزینه‌های شرکت‌ها نشان داد بین مالکیت نهادی و چسبندگی هزینه‌های شرکت‌ها ارتباط معناداری وجود دارد و شرکت‌هایی که دارای مالکیت نهادی هستند، از میزان چسبندگی هزینه‌های کمتری برخوردارند.

نتایج پژوهش مومنی و محمدی (۱۴۰۰) پژوهشی با عنوان بررسی رابطه بین چسبندگی هزینه و ریسک سقوط قیمت سهام در شرکت‌های پذیرفته شده در سازمان بورس اوراق بهادار تهران نشان داد، چسبندگی هزینه‌ها بر ریسک سقوط قیمت سهام تأثیر مثبت و معنی‌داری دارد. صیادی

1. Han et al.

2. Chung et al.

و همکاران (۱۳۹۹) پژوهشی با عنوان چسبندگی هزینه، تمرکز مالکیت و ناکارایی سرمایه گذاری در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار انجام دادند نتایج حاصل از تحلیل داده ها نشان داد چسبندگی هزینه ها بر ناکارایی سرمایه گذاری تاثیر مستقیم و معناداری دارد. سرمایه گذاری در امور مختلف، همواره به عنوان یکی از راه های مهم توسعه شرکتها و جلوگیری از رکود و عقب ماندگی، مورد توجه بوده است.

نیک کار و ملک خدایی (۱۳۹۹) در پژوهشی با عنوان تاثیر ساختار هزینه و عدم اطمینان در تقاضا آتی بر ناقرینگی رفتار نشان دادند که رفتار ناقرینه هزینه (چسبندگی هزینه) که ناشی از عدم تقارن در رفتار هزینه است در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران وجود دارد. فتاحی و همکاران (۱۳۹۹)، در پژوهشی نشان دادند رابطه مثبت و معناداری بین چسبندگی هزینه ها و ریسک اعتباری بانک ها وجود دارد. حاجیها و همکاران (۱۳۹۸) نشان دادند که بین مدیریت سود مبتنی بر اقلام تعهدی و چسبندگی هزینه ها رابطه معناداری وجود دارد. همچنین، بین نگرش کوتاه مدت مدیران و چسبندگی هزینه ها رابطه منفی و معناداری وجود دارد. خواجهی و همکاران (۱۳۹۸) در پژوهشی به بررسی چسبندگی هزینه و اینرسی هزینه با ارائه مدل دو محرک هزینه ای از رفتار نامتقارن هزینه ها پرداختند. نتایج پژوهش آنان نشان داد که مدل بسط یافته دارای توان توضیح دهنده گی بیشتری در چسبندگی هزینه ها نسبت به مدل پیشین است. هم چنین، نتایج نشانگر آن است که بیشتر بودن اینرسی هزینه نسبت به چسبندگی هزینه در مدل بسط یافته را نمی توان تأیید کرد.

ایزدپور و نیکومرام (۱۳۹۷) به مطالعه و تبیین رفتار نامتقارن هزینه ها بر اساس هم زمانی چرخه های سیاسی و تجاری پرداختند. نتایج پژوهش آنان نشان داد که در حالت های مختلف ترکیب چرخه های تجاری و چرخه های سیاسی، رفتار هزینه ها متفاوت است. به بیان دیگر، تصمیم های مدیران در مورد تعدیل منابع تحت تأثیر شرایط اقتصادی و سیاسی قرار دارد.

پرسش پژوهش

می توان پرسش اصلی این پژوهش را به صورت زیر مطرح کرد که از نظر خبرگان دانشگاهی و خبرگان صنعت، چه شاخص ها و مؤلفه هایی بر چسبندگی هزینه ها در شرکت های بورس اوراق بهادار تهران اثرگذار بوده و از طریق آنها می توان چسبندگی هزینه ها را

کنترل کرد؟ همچنین، آیا شاخص‌ها و مؤلفه‌های مطرح شده از سوی خبرگان توانایی اثرگذاری بر چسبندگی هزینه‌ها را بر اساس اطلاعات واقعی شرکت‌ها در بورس اوراق بهادار تهران دارد؟

روش‌شناسی پژوهش

پژوهش از نظر هدف کاربردی است به دلیل اینکه از نتایج پژوهش در جهت کنترل و پیش‌بینی رفتارهای مرتبط با هزینه‌ها در حوزه بورس اوراق بهادار تهران استفاده می‌شود. از نظر نوع داده‌ها آمیخته (کیفی - کمی) بود.

در مرحله اول (دلفی) با استفاده از بررسی ادبیات و متون پژوهش، عوامل موثر بر چسبندگی هزینه‌ها استخراج شدند. پرسشنامه بر اساس عوامل اصلی و مؤلفه‌های اثرگذار بر چسبندگی هزینه‌ها تدوین شد.

پرسشنامه طراحی شده توسط پنج نفر از افراد متخصص حوزه مالی و استادان دانشگاه در این زمینه بررسی و پس از اعمال نقطه نظرات آنان، روایی صوری تایید شد در نهایت پرسشنامه با ۵۷ پرسش در اختیار خبرگان قرار گرفت. معیار انتخاب تخصص، مهارت، تجربه در زمینه مالی بود. خبرگان شامل استادان دانشگاه و خبرگان صنعت مالی بودند استادان دانشگاه کسانی بودند که حداقل دارای رتبه دانشیاری بوده و دارای چندین مقاله در زمینه موضوع مورد پژوهش باشند. منظور از نخبگان صنعت مدیران مالی هستند که حداقل دارای ۸ سال سابقه مدیریت مالی شرکت‌های بورسی بوده و دارای مدرک دانشگاهی کارشناسی‌ارشد به بالا هستند.

پرسشنامه شامل ۵۷ پرسش تخصصی چند گزینه‌ای در رابطه با موضوع پژوهش بود که از پاسخ‌دهندگان درخواست شد بر مبنای دانش حرفه‌ای و تخصصی خود و واقعیت‌های موجود به آن‌ها پاسخ دهند. پرسشنامه از بخش‌های کلی به شرح زیر تشکیل شده است:

• بخش ویژگی‌های سطح شرکت:

- 0 سازوکارهای حاکمیت شرکتی با ۱۲ پرسش؛
- 0 ویژگی‌های مرتبط با مدیریت شرکت با ۹ پرسش؛
- 0 ویژگی‌های مالی مرتبط با شرکت با ۱۷ پرسش؛

• بخش ویژگی‌های سطح کلان:

0 عوامل سیاسی و جغرافیایی با ۲ پرسش؛

0 عوامل اقتصادی با ۷ پرسش.

یکی از موضوعات اصلی در بحث روش پژوهش، قابلیت اطمینان^۱ یا پایایی ابزار اندازه‌گیری است. پایایی یک وسیله اندازه‌گیری به دقت آن اشاره دارد. نتایج به‌دست آمده از آزمون آلفای کرونباخ نشان داد که همه متغیرها میزان آلفای بالاتر از ۰/۷ را دارند که نشان دهنده سطح مطلوب در آن‌ها بود. روش دلفی در دو دور اجرا شد و در نهایت بعد از دور دوم، ده شاخص از ۵۷ شاخص رد و ۴۷ شاخص تایید شدند.

در مرحله دوم پژوهش (کمی) با نظر ۷ نفر از خبرگان از بین ۴۷ زیرمعیار که در ۵ معیار اصلی دسته‌بندی شدند، ماتریس مقایسات زوجی تشکیل شد. سپس پرسشنامه مقایسات زوجی از معیارها و زیرمعیارهای تشکیل شده و بررسی روابط آنها و همچنین شدت اثر بین عوامل مذکور و بررسی روابط علی و معلولی بین عوامل یادشده انجام شد. جامعه آماری پژوهش کلیه خبرگان و مدیران حوزه مالی بودند که در این زمینه، دانش، تجربه، تخصص لازم را داشتند. معیار خروج از مطالعه، ارائه پرسشنامه ناقص و یا ترک مطالعه در حین انجام مراحل پژوهش بود. در این مرحله از روش نمونه‌گیری مبتنی بر هدف استفاده شد. در نهایت پرسشنامه‌های تکمیل شده در نرم افزار MATLAB تحلیل شدند. پنج گام اصلی دیمتل به شرح زیر بودند:

گام اول: تشکیل ماتریس ارتباط مستقیم (M) در این بخش، شدت روابط بین عوامل با نظردهی خبرگان به صورت تاثیر یک عامل بر عامل دیگر بدون اثرگذاری (صفر)، اثرگذاری خیلی کم (یک)، اثرگذاری متوسط (دو)، اثرگذاری زیاد (سه)، اثرگذاری خیلی زیاد (چهار) مشخص می‌شود. گام دوم: نرمال کردن ماتریس (M). در این ماتریس، شدت نسبی حاکم بر روابط مستقیم تعیین می‌شود. این ماتریس بر اساس رابطه زیر و با ضرب کردن مقدار ارزشی K در ماتریس ارتباط مستقیم به دست می‌آید. گام سوم: محاسبه ماتریس ارتباط کامل: مقادیر به دست آمده در این ماتریس، مجموع شدت کلیه روابط مستقیم و غیرمستقیم یک عامل بر دیگر عامل‌ها را مشخص می‌کنند. گام چهارم: ایجاد نمودارهای علی: نمودار علی اثرگذاری یک

عامل را بر دیگر عاملها را به صورت گراف نشان می‌دهد تا یک درک بهتر به تحلیلگر ارائه بدهد. گام پنجم: محاسبه شدت آستانه: برای محاسبه مقدار آستانه، میانگین مقادیر ماتریس T محاسبه می‌شود. کارکرد مقدار آستانه، حذف روابط دارای شدت اثرگذاری کم و جزئی در نمودار علی است تا نمودار روابط قابل تحلیل مناسب شکل بگیرد. بعد از آنکه شدت آستانه تعیین شده تمامی مقادیر ماتریس T که کوچکتر از آستانه باشد صفر شده یعنی آن رابطه علی در نظر گرفته نمی‌شود.

در مرحله سوم برای الویت بندی عوامل نهایی شده در مرحله اول (دلفی) از روش فرایند تحلیل شبکه‌ای (ANP) استفاده شد. ماتریس مقایسات زوجی معیارها و زیرمعیارهای موثر بر چسبندگی هزینه‌ها تشکیل و در اختیار ۱۱ نفر از خبرگان حوزه مالی قرار گرفت. روش فرایند تحلیل شبکه‌ای، هر موضوع و مسئله‌ای را به مثابه شبکه‌ای از معیارها، زیرمعیارها و گزینه‌ها (همه این موارد عناصر نامیده می‌شوند) در نظر می‌گیرد که با یکدیگر در خوشه‌هایی جمع شده‌اند. تمامی عناصر در یک شبکه می‌توانند به هر شکل دارای ارتباط با یکدیگر باشند. به عبارتی، در یک شبکه، بازخورد و ارتباط متقابل میان خوشه‌ها امکان پذیر است. سادگی و انعطاف پذیری، به کارگیری معیارهای کمی و کیفی به طور همزمان و قابلیت بررسی سازگاری در قضاوت‌ها از جمله ویژگی‌های روش ANP است. در این مرحله از پژوهش معیارهای و زیرمعیارهای موثر بر چسبندگی هزینه‌ها، الویت بندی می‌شوند.

لازم به یادآوری است که برای استفاده از این تکنیک‌ها و انجام آزمون‌ها از نرم‌افزارهای اکسل، Expert Choice و MATLAB استفاده می‌شود.

یافته‌های پژوهش

۱- نتایج دلفی

بنابراین با جمع بندی نظرات خبرگان در دورهای دلفی در مجموع از ۵۷ شاخص مورد بررسی ۱۰ شاخص رد و ۴۷ شاخص مورد تایید قرار گرفته‌اند.

از بعد حاکمیت شرکتی که دارای ۱۸ شاخص بوده است ۶ شاخص شامل دوگانگی در مدیرعامل (همزمان رییس هیات مدیره و مدیر عامل بودن)، وجود حسابرسی داخلی، اندازه مؤسسه حسابرسی مستقل، تخصص حسابرسی مستقل در صنعت، چرخش شرکای مؤسسه حسابرسی مستقل و وجود وبسایت اینترنتی حذف و ۱۲ شاخص استقلال هیأت مدیره، ثبات

مدیرعامل، استفاده از متخصص حسابداری و مالی در هیات مدیره، استفاده از مشاور تخصصی مالی، سهامداران دارای حق کنترل، تمرکز مالکیت سهامداری دولت، معامله با اشخاص وابسته، وجود دعاوی حقوقی علیه شرکت، قابلیت اتکا (وجود تعدیلات سنواتی)، اظهار نظر حسابرس مستقل و کیفیت افشا (اطلاعات و رویدادهای با اهمیت) تایید شده و باقی مانده‌اند.

از بعد مدیریت شرکت که دارای ۱۰ شاخص بوده است تنها شاخص مشکلات نمایندگی حذف و ۹ شاخص دیگر یعنی خوش‌بینی مدیران به به عملکرد جاری و چشم انداز پیش رو، پیش‌بینی‌های سود مدیران از سالهای آتی، اطمینان بیش از حد مدیران به عملکرد خود، انگیزه‌های شخصی مدیران، انگیزه آستانه اجتناب از زیان (اجتناب از زیان به عنوان خط قرمز)، انگیزه دستیابی به آستانه اجتناب از کاهش سود (ممانعت از کاهش سود)، توانایی مدیران در تصمیم‌گیری‌های به موقع، تخصص مدیران در مسائل مالی و تخصص پرسنل مالی در مدیریت سود تایید شده و باقی مانده‌اند.

از بعد مالی که دارای ۱۹ شاخص بوده است، دو شاخص نسبت گردش دارایی‌های ثابت و دارایی‌های ثابت حذف و ۱۷ شاخص رشد فروش، نسبت سود ناخالص به فروش، نسبت سود عملیاتی، نسبت بازده فروش، نسبت بازده ارزش ویژه، نسبت بازده سرمایه در گردش، نسبت بازده دارایی‌ها (ROA)، نسبت گردش موجودی کالا، گردش مجموع دارایی‌ها، نسبت کل بدهی‌ها، نسبت بدهی‌های بلندمدت، نسبت بدهی‌های جاری، کل دارایی‌ها، دارایی‌های جاری، جریان‌های نقد آزاد، حباب قیمت سهام در بازار سرمایه، بحران مالی و ورشکستگی (در شمول ماده ۱۴۱ قرار گرفتن شرکت) باقی مانده‌اند. از بعد سیاسی و جغرافیایی که دارای ۳ شاخص بوده است شاخص شرایط آب و هوایی حذف و ۲ شاخص تحریم‌های اقتصادی و ریسک بیکاری کارگران تایید شده‌اند. از بعد اقتصادی تمامی ۷ شاخص رشد اقتصادی، تورم، نرخ بهره کوتاه‌مدت، نرخ بهره بلندمدت، رقابت در بازار رونق اقتصادی و رکود اقتصادی تایید شده‌اند.

۲- یافته‌های توصیفی

به منظور بررسی مشخصات عمومی متغیرها و تجزیه و تحلیل دقیق آن‌ها، آشنایی با آمار توصیفی مربوط به متغیرها لازم است. جدول ۱ آمار توصیفی داده‌های مربوط به متغیرهای مورد استفاده در پژوهش را نشان می‌دهد.

جدول ۱. آمار توصیفی متغیرهای پژوهش

نام متغیر	میانگین	میانه	بیشترین	کمترین	انحراف معیار	چولگی	کشدگی
چسبندگی هزینه‌ها	۰,۰۷۳	۰,۰۶۹	۲,۱۱۴	-۰,۹۴۹	۰,۱۶۸	۲,۴۸۰	۳۹,۳۹۴
رشد فروش	۰,۲۷۵	۰,۱۹۴	۶,۵۹۴	-۰,۸۴۵	۰,۵۵۷	۵,۱۱۷	۵۲,۳۹۸
نسبت سود ناخالص به فروش	۰,۲۷۴	۰,۲۵۵	۰,۹۹۳	-۰,۲۸۱	۰,۱۸۴	۰,۴۴۷	۳,۳۱۸
نسبت سود عملیاتی	۰,۱۹۱	۰,۱۶۲	۱,۲۸۶	-۱,۳۹۲	۰,۲۳۰	-۰,۸۹۶	۱۱,۳۳۴
نسبت بازده فروش	۰,۱۷۷	۰,۱۳۱	۷,۸۰۲	-۱,۳۸۷	۰,۳۹۰	۱۱,۴۲۱	۲۱۸,۷۲۵
نسبت بازده ارزش ویژه	۰,۲۲۹	۰,۲۵۷	۳,۱۸۶	-۱۷,۳۵۹	۰,۷۹۲	-۱۶,۱۸۷	۳۵۷,۶۱۱
نسبت بازده سرمایه در گردش	۰,۳۷۶	۰,۴۷۶	۳۸,۳۸۵	-۴۶,۴۶۵	۳,۶۶۷	-۰,۹۱۷	۷۶,۷۷۰
نسبت بازده دارایی‌ها	۰,۱۲۱	۰,۱۰۷	۰,۶۴۶	-۰,۴۰۴	۰,۱۴۴	۰,۴۷۰	۴,۱۳۳
نسبت گردش دارایی‌های ثابت	۰,۴۵۳	۰,۲۴۹	۱۶,۹۰۶	۰,۰۱۶	۰,۸۳۴	۱۲,۲۸۳	۲۲۶,۰۸۶
نسبت گردش موجودی کالا	۶,۵۱۷	۲,۷۴۲	۱۹۳,۷۸۵	۰,۰۰۳	۱۶,۱۳۳	۷,۴۴۸	۶۹,۰۸۷
گردش مجموع دارایی‌ها	۰,۸۸۲	۰,۷۳۷	۴,۸۹۱	۰,۰۱۴	۰,۵۴۶	۲,۲۶۱	۱۲,۲۱۷
نسبت کل بدهی‌ها	۰,۵۵۴	۰,۵۵۷	۱,۳۲۶	۰,۰۳۶	۰,۲۰۸	۰,۱۵۰	۳,۱۵۶
نسبت بدهی‌های بلندمدت	۰,۰۶۲	۰,۰۳۴	۰,۶۰۴	۰,۰۰۰	۰,۰۷۴	۳,۰۰۹	۱۶,۲۸۴
نسبت بدهی‌های جاری	۰,۴۹۲	۰,۴۹۳	۱,۱۶۹	۰,۰۲۹	۰,۱۹۵	۰,۱۳۷	۲,۸۲۸
کل دارایی‌ها	۱۴,۸۲۷	۱۴,۵۱۸	۲۰,۱۸۳	۱۱,۵۷۰	۱,۶۰۱	۰,۹۶۷	۴,۰۲۷
دارایی‌های جاری	۰,۶۶۵	۰,۶۸۲	۰,۹۸۵	۰,۰۶۵	۰,۱۹۸	-۰,۴۴۷	۲,۳۰۷
دارایی‌های ثابت	۰,۲۵۴	۰,۲۰۶	۰,۹۳۲	۰,۰۱۰	۰,۱۷۸	۰,۸۸۸	۳,۱۲۴
جریان نقد آزاد	۰,۱۶۲	۰,۱۳۳	۱,۱۰۱	-۰,۷۰۳	۰,۱۸۷	۱,۰۸۳	۶,۴۷۰
رشد اقتصادی	۰,۰۱۴	-۰,۰۰۵	۰,۱۳۹	-۰,۰۶۷	۰,۰۷۲	۰,۶۵۶	۲,۱۵۸
تورم	۰,۲۰۵	۰,۱۱۹	۰,۴۱۲	۰,۰۹۰	۰,۱۳۱	۰,۵۶۲	۱,۵۳۷
نرخ بهره کوتاه مدت	۰,۱۱۰	۰,۱۰۰	۰,۱۵۰	۰,۱۰۰	۰,۰۲۰	۱,۵۰۰	۳,۲۵۰
نرخ بهره بلندمدت	۰,۱۸۸	۰,۱۸۰	۰,۲۰۰	۰,۱۸۰	۰,۰۰۹	۰,۴۰۸	۱,۱۶۶
رقابت در بازار	۰,۱۷۸	۰,۱۶۷	۰,۹۲۲	-۰,۸۲۳	۰,۲۰۴	-۰,۵۷۱	۵,۶۴۵

اصلی‌ترین شاخص مرکزی، میانگین است که نشان‌دهنده نقطه تعادل و مرکز ثقل توزیع است و شاخص خوبی برای نشان دادن مرکزیت داده‌هاست. برای مثال مقدار میانگین برای نرخ تورم برابر با (۰/۲۰۵) است که نشان می‌دهد بیشتر داده‌ها حول این نقطه تمرکز یافته‌اند. به‌طور کلی پارامترهای پراکندگی، معیاری برای تعیین میزان پراکندگی از یکدیگر یا میزان پراکندگی آن‌ها نسبت به میانگین است. از مهم‌ترین پارامترهای پراکندگی، انحراف معیار است. مقدار این پارامتر در آمار توصیفی کلی، برای نسبت بازده سرمایه در گردش برابر با ۳,۶۶۷ و

برای نرخ بهره بلندمدت برابر است با ۰,۰۰۹ است که نشان می‌دهد این دو متغیر به ترتیب دارای بیشترین و کمترین انحراف معیار هستند.

۳- یافته‌های استنباطی

در این مرحله برای تعیین تاثیرگذاری و تاثیرپذیری عوامل موثر بر چسبندگی هزینه‌ها با کمک دیمتل (DEMATEL) اقدام شده است. بکارگیری تکنیک دیمتل در مسائل بسیار پیچیده، تصمیم گیرندگان و خبرگان را از سردرگمی نجات می‌دهد. این تکنیک با ضبط و ساختاردهی کاملاً موثر و سیستماتیک نتایج به دست آمده از نظر خبرگان، سلسله مراتبی کارا از معیارهای موجود در مساله و روابط بین آنها را فراهم می‌کند. برای بکارگیری روش دیمتل برگزاری جلسات تصمیم‌گیری ضرورتی ندارد و خبرگان ساکن در مناطق جغرافیایی مختلف می‌توانند در این تصمیم‌گیری شرکت کنند. از این روش می‌توان به عنوان ابزار یادگیری متقابل یاد نمود. شیوه یادشده، خبرگان را به بررسی عمیق لیست تهیه شده از معیارهای موثر در مساله تشویق می‌کند.

در گام یک با استفاده از روش‌هایی که در بخش‌های قبلی به طور کامل شرح داده شده است ۴۷ زیرمعیار به عنوان عوامل تاثیرگذار بر چسبندگی هزینه‌ها مورد شناسایی قرار گرفته است که این عوامل با توجه به ماهیت آنها در ۵ دسته اصلی به شرح زیر طبقه‌بندی شده‌اند:

جدول ۲. ترتیب اثرگذاری نهایی هر زیرمعیار بر سایر زیرمعیارها و ترتیب اهمیت نهایی آنها

در سیستم براساس الویت وزنی براساس تعامل

ردیف	اولویت وزنی بر اساس تعامل	R+J	اولویت وزنی بر اساس تعامل
۱	C5	6.77	سهامداران دارای حق کنترل
۲	C6	6.74	تمرکز مالکیت
۳	C7	6.70	سهامداری دولت
۴	C9	6.57	وجود دعاوی حقوقی علیه شرکت
۵	C4	6.45	استفاده از مشاور تخصصی مالی
۶	C11	6.34	اظهار نظر حسابرس مستقل
۷	C8	6.30	معامله با اشخاص وابسته
۸	C10	6.25	قابلیت اتکا (وجود تعدیلات سنواتی)
۹	C3	6.20	استفاده از متخصص حسابداری و مالی در هیات مدیره
۱۰	C1	6.08	استقلال هیأت مدیره
۱۱	C12	5.78	کیفیت افشا (اطلاعات و رویدادهای با اهمیت)
۱۲	C2	2.21	ثبات مدیرعامل

جدول ۳. ترتیب اثرگذاری نهایی هر زیر معیار بر سایر زیر معیارها و ترتیب اهمیت نهایی آنها

در سیستم بر اساس شدت اثرگذاری

ردیف	اولویت بر اساس شدت اثرگذاری/اثرپذیری خالص	R-J	اولویت بر اساس شدت اثرگذاری/اثرپذیری خالص
1	C1	0.52	استقلال هیأت مدیره
12	C12	0.42	کیفیت افشا (اطلاعات و رویدادهای با اهمیت)
8	C8	0.30	معامله با اشخاص وابسته
9	C9	0.10	وجود دعاوی حقوقی علیه شرکت
5	C5	0.02	سهامداران دارای حق کنترل
2	C2	0.02	ثبات مدیرعامل
11	C11	-0.05	اظهاری نظر حسابرس مستقل
3	C3	-0.15	استفاده از متخصص حسابداری و مالی در هیأت مدیره
10	C10	-0.16	قابلیت اتکا (وجود تعدیلات سنواتی)
7	C7	-0.17	سهامداری دولت
4	C4	-0.21	استفاده از مشاور تخصصی مالی
6	C6	-0.23	تمرکز مالکیت

تعیین الویت زیرشاخص ها با کمک فرایند تحلیل شبکه ای (ANP)

با توجه به این که در این پژوهش روش های دیمتل و فرایند تحلیل شبکه ای ترکیب شده اند، بنابراین با استفاده از خروجی های به دست آمده از روش دیمتل سوپر ماتریس ANP تشکیل می شود و نیازی به اجرای گام های یک و دو در فرایند تحلیل شبکه ای وجود ندارد.

تعیین وزن نهایی با استفاده از ANP

جدول ۴. وزن نهایی زیر معیارهای مربوط به چسبندگی هزینه با استفاده از ANP

ردیف	زیر معیار	نماد	وزن نهایی
۱	عوامل اقتصادی	M05	۰,۴۶
۲	عوامل سیاسی جغرافیایی	M04	۰,۲۸
۳	ویژگی های مالی مرتبط با شرکت	M03	۰,۱۷
۴	ساز و کار حاکمیتی شرکتی	M01	۰,۰۴
۵	ویژگی های مرتبط با مدیریت	M02	۰,۰۳

در جدول بالا نتایج رتبه بندی زیرمعیارهای چسبندگی هزینه ارائه شده است. همانگونه که نتایج نشان داده است، عوامل اقتصادی بالاترین رتبه و به ترتیب عوامل سیاسی جغرافیایی، ویژگی های مالی مرتبط با شرکت، سازوکار حاکمیتی شرکتی، ویژگی های مرتبط با مدیریت رتبه های دوم تا پنجم را دارا هستند. نسبت سازگاری برای سنجش اعتبار مقایسه، به روش بررسی سازگاری گوگوس و بوچر محاسبه می شود که نرخ ناسازگاری به دست آمده برای تمامی ماتریس های مقایسات زوجی بین عوامل کمتر از ۰/۱ بودند. بنابراین، می توان کار را ادامه داد و ماتریس های مقایسه زوجی قابل حل است.

همچنین نتایج تحلیل معادلات ساختاری تفسیری نشان داده است، ویژگی های مالی مرتبط با شرکت، سازوکارهای حاکمیت شرکتی، ویژگی های مرتبط با مدیریت بیشترین تعامل را با هم دارند و بیشترین اثرگذاری را بر چسبندگی هزینه ها دارند. بعد از این سه عامل با تاثیرگذاری کمتری عوامل اقتصادی بر چسبندگی هزینه ها موثرند و در نهایت کمترین تاثیر را عوامل سیاسی جغرافیایی بر چسبندگی هزینه ها دارند.

بحث و نتیجه گیری

هدف از انجام این پژوهش شناسایی و ارائه مدلی در خصوص شناسایی عوامل اثرگذار بر چسبندگی هزینه ها در شرکت های فعال در بورس اوراق بهادار تهران از دیدگاه خبرگان دانشگاهی و خبرگان صنعت بود که برای این امر در مرحله اول پس از استخراج شاخص ها از ادبیات پژوهش با استفاده از روش دلفی به بررسی و نهایی سازی شاخص ها پرداخته شد. نتایج نظرسنجی از خبرگان در دو دور دلفی نشان داد، استقلال هیات مدیره، ثبات مدیر عامل، استفاده از متخصص حسابداری، استفاده از مشاور تخصصی مالی، سهامداران دارای حق کنترل، تمرکز مالکیت، سهامداری دولت، معامله با اشخاص وابسته، وجود دعاوی حقوقی علیه شرکت، قابلیت اتکا، اظهار نظر حسابرس مستقل، کیفیت افشا، خوش بینی مدیران به عملکرد جاری و چشم انداز پیش رو، پیش بینی مدیران از سالهای آتی، اطمینان بیش از حد مدیران به عملکرد خود، انگیزه های شخصی مدیران، توانایی مدیران در تصمیم گیری به موقع، تخصص مدیران در مسائل مالی، تخصص پرسنل مالی در مدیریت سود، انگیزه آستانه اجتناب از زیان، انگیزه دستیابی به آستانه اجتناب باعث افزایش چسبندگی هزینه ها می شوند. نتایج پژوهش در

این خصوص با پژوهش‌های فوراتی^۱ و همکاران (۲۰۱۹)، کای^۲ و همکاران (۲۰۱۹)، سپاسی و کاظم پور (۱۳۹۴)، کردستانی و مرتضوی (۱۳۹۱)، زولفیاتی^۳ (۲۰۱۹) همراستا است. با توجه به نظریه یاسوکا و کنجی وارا (۲۰۱۲) تصمیم آگاهانه یکی از دلایل اصلی چسبندگی هزینه‌ها است. همچنین طبق نظریه اندرسون و همکاران (۲۰۰۳) چسبندگی هزینه‌ها نتیجه تصمیم‌های سنجیده مدیران است. به دلیل اینکه مدیران منابع مرتبط با فعالیتهای عملیاتی را به طور سنجیده تعدیل می‌کنند. زمانی که مدیران کاهش فروش را به موقع پیش بینی کرده و انتظار بازگشت فروش به سطح قبلی را دارند، حذف منابع متناسب با کاهش فروش و تحصیل مجدد آن در آینده، به افزایش هزینه‌ها و در نتیجه کاهش سود در بلند مدت منجر می‌شود. در مقابل، با وجود آنکه حفظ منابع اضافی در دوره های کاهش فروش، به تحمل هزینه‌های بیشتر و در نتیجه، کاهش سود دوره جاری منجر می‌شود، موجب کاهش هزینه‌ها و افزایش سود در بلندمدت می‌شود.

بنابراین انگیزه شخصی مدیر برای افزایش سود، تصمیم‌گیری به موقع، استقلال در تصمیم‌گیری مدیر، ثبات مدیر عامل نقش بسیار مهمی در چسبندگی هزینه‌ها دارد. دوگانگی در مدیر عامل توسط خبرگان در نظرسنجی رد شد. دلایل این امر را می‌توان تشنگی در منافع و تضاد منافع در تصمیم‌گیری به دلیل موارد بالا یاد کرد.

همچنین یکی از نتایج نظرسنجی خبرگان این بود که مشکلات نمایندگی عامل مهمی در چسبندگی هزینه‌ها نیست و باید حذف گردد. نتایج پژوهش در این خصوص با پژوهشهای حسنین و یونایز^۴ (۲۰۲۰)، دریایی و همکاران (۲۰۲۱)، اولا (۲۰۱۷) همراستا است. یک مساله معروف نمایندگی، سالارسازی مدیریتی است و به این مفهوم است که مدیریت تمایل به رشد شرکت بیش از اندازه بهینه و نگهداری منابع بلااستفاده با هدف افزایش سودمندی فردی از جمله: شان، مقام، قدرت و پاداش و اعتبار دارد. چن و همکاران (۲۰۱۲) معتقدند در زمانی که سازمانها و شرکتهای منابع کسادی در اختیار دارند و مدیران آنها باید در هنگام کاهش تقاضا (فروش)، واکنش نشان دهند، انگیزه مدیران آنها با نشان دادن نتیجه بیشتر و بهتر از واقعیت، منجر به عدم تقارن بیشتر هزینه‌های عملیاتی می‌شود. بنابراین با طراحی یک ساختار تجربی

1. Fourati

2. Cai

3. Zulfiati

4. Hassanein&Younis

پیش‌بینی می‌شود که مساله نمایندگی منجر به عدم تقارن هزینه‌های عملیاتی در سطوح بهینه شود و در نتیجه رابطه مثبتی بین مساله نمایندگی و عدم تقارن هزینه‌های عملیاتی بعد از کنترل سایر متغیرهای اقتصادی به وجود آید.

پدیده چسبندگی هزینه‌ها دارای عوامل تعیین‌کننده مهمی است. نتایج پژوهش در این خصوص با پژوهش‌های کالجا و همکاران (۲۰۰۷)، بنکر و چن (۲۰۰۷)، چن و همکاران (۲۰۰۸) مخالف است. زیرا این پژوهشگران، ابراز داشته‌اند، یکی از دلایل احتمالی چسبندگی هزینه‌ها، دلایل شخصی مدیران است که از رابطه نمایندگی سرچشمه می‌گیرد، رابطه نمایندگی عبارت است از نوعی قرارداد که طبق آن یک یا چند نفر (مالک یا مالکین) شخص دیگری (مدیر یا نماینده) را مأمور اجرای عملیاتی می‌کنند و در همین راستا اختیار گرفتن برخی تصمیمات را به وی تفویض می‌کنند. با برقراری رابطه نمایندگی هر یک از طرفین رابطه به دنبال حداکثر کردن منافع شخصی خویش هستند. از آنجا که تابع مطلوبیت مدیران با مالکان یکسان نیست، بین آنها تضاد منافع پیش می‌آید. که این رفتار فرصت طلبانه مشکلات نمایندگی و هزینه‌های نمایندگی را افزایش می‌دهد.

طبق استدلال چن و همکاران (۲۰۱۲) از آنجا که هزینه‌های عمومی، اداری و فروش بخش مهمی از هزینه‌های عملیاتی شرکتها را تشکیل می‌دهند، مدیران فرصت طلب در زمان رشد فروش، نسبت سود ناخالص به فروش، نسبت سود عملیاتی، نسبت بازده سرمایه در گردش، نسبت بازده دارایی‌ها، نسبت گردش موجودی کالاها، گردش مجموعه دارایی‌ها، نسبت کل بدهی‌ها، نسبت بدهی‌های بلندمدت، نسبت بدهی‌های جاری، کل دارایی‌ها، دارایی‌های جاری، جریانهای نقد آزاد، حباب قیمت سهام در بازار سرمایه، بحران مالی ورشکستگی، تحریم‌های اقتصادی، ریسک بیکاری کارگران، رشد اقتصادی، تورم، نرخ بهره کوتاه مدت، نرخ بهره بلندمدت، رقابت در بازار، رونق اقتصادی، رکود اقتصادی عوامل موثر بر چسبندگی هزینه‌ها هستند. نتایج پژوهش در این خصوص با پژوهش‌های مرتضوی و همکاران (۲۰۲۰)، فوراتی و همکاران (۲۰۱۹) همراستاست.

مدیران شرکت‌ها اغلب با مسائلی مانند برنامه ریزی و کنترل در شرکتهای تجاری روبرو هستند. در مرحله برنامه ریزی مدیران به اطلاعات مربوط به هزینه‌ها برای پیش‌بینی هزینه‌های آینده روبرو هستند. در مرحله برنامه ریزی مدیران به اطلاعات مربوط به هزینه‌ها برای پیش‌بینی هزینه‌های آتی نیاز دارند. با توجه به اینکه تغییرات هزینه‌های آتی را می‌توان در ارتباط با

تغییرات درآمد فروش تعیین کرد. بنابراین با مشخص شدن این ارتباط می توان میزان هزینه ها را با توجه به ارتباط آنها با درآمد فروش پیش بینی کرد.

یافته های مطالعات چن و بنکر (۲۰۰۷)، نشان داده است که رفتار هزینه در مدل های مورد استفاده تحلیل گران مالی برای پیش بینی درآمدها جهت ارزش گذاری های شرکت ها بسیار مفید است.

تاثیر شرایط آب و هوایی، دارایی های ثابت، نسبت گردش دارایی های ثابت، مشکلات نمایندگی، وجود وب سایت اینترنتی، وجود حسابرسی داخلی، اندازه موسسه حسابرس مستقل، تخصص حسابرس مستقل در صنعت، چرخش شرکای موسسه حسابرس مستقل، دوگانگی در مدیر عامل در چسبندگی هزینه ها در این پژوهش با توجه به نظرسنجی خبرگان رد شد. نتایج این پژوهش در این خصوص با پژوهش های ژونگ و همکاران (۲۰۲۰)، هارتلیب و همکاران (۲۰۱۲) همراستاست.

همانگونه که نتایج تحلیل دیمتال نشان داد، به ترتیب سهامداران دارای حق کنترل، تمرکز مالکیت، سهامداری دولت، وجود دعاوی حقوقی علیه شرکت، استفاده از مشاور تخصصی مالی، اظهار نظر حسابرس مستقل، معامله با اشخاص وابسته، قابلیت اتکا، استفاده از متخصص حسابداری و مالی در هیات ممیزه، استقلال هیات مدیره، کیفیت افشا، ثبات مدیر عامل به ترتیب از بیشترین تا کمترین تعامل را با بقیه عوامل دارند.

همچنین همانگونه که نتایج نشان داد، استقلال هیات مدیره، کیفیت افشا، معامله با اشخاص وابسته، وجود دعاوی حقوقی علیه شرکت، سهامداران دارای حق کنترل، ثبات مدیر عامل، اظهار نظر حسابرس مستقل، استفاده از متخصص حسابداری و مالی در هیات مدیره، قابلیت اتکا، سهامداری دولت، استفاده از مشاور تخصصی مالی، تمرکز مالکیت به ترتیب از بیشترین تا کمترین تاثیرگذاری را دارند به عبارتی بهتر همانگونه که تحلیل نتایج نشان داد، استقلال هیات مدیره بیشترین تاثیرگذاری را بر سایر عوامل دارد. و تمرکز مالکیت بیشترین تاثیرپذیری را دارد. نتایج پژوهش در این خصوص با پژوهش کردستانی و مرتضوی (۱۳۹۱)، هاشمی و نجاتی (۱۳۹۴)، هاشمی و همکاران (۱۳۹۳)، دریایی (۲۰۲۱)، ژانگ (۲۰۲۰)، فوراتی (۲۰۱۹) هان (۲۰۱۸)، همراستاست. به دلیل اینکه آنها در پژوهش ابزار داشته اند انتظار افزایش فروش آتی توسط مدیریت، موجب کاهش چسبندگی بهای تمام شده فروش می شود و هرچه این خوش بینی بیشتر باشد، چسبندگی بهای تمام شده فروش بیشتر کاهش می یابد و خوش بینی

مدیریت، چسبندگی هزینه‌های فروش، عمومی و اداری را افزایش می‌دهد و چسبندگی این هزینه‌ها، در صورت خوش بینی زیاد مدیریت بیشتر از خوش بینی کم است و البته با وجود استقلال مدیر در تصمیم‌گیری و استقلال هیات مدیره در تصمیم‌گیری‌های مستقل صورت می‌گیرند و تاثیر آنها بر نوسانات هزینه‌ای و افزایش چسبندگی بیشتر است.

استقلال مدیریت در تصمیم‌گیری‌ها بیشترین تاثیر را بر چسبندگی هزینه‌ها داشته است به دلیل اینکه هر چه مدیر و معاونان به تنهایی و مستقل تصمیم‌گیری صحیح و درستی در خصوص پیش‌بینی سود، انتظار فروش در آینده، شرایط سود و فروش در سال جاری داشته باشند و بر مبنای آن بتوانند رفتار هزینه‌ها را پیش‌بینی و سود آینده را پیش‌بینی و کنترل کنند، چسبندگی هزینه‌ها افزایش خواهد یافت.

همچنین نتایج نظرسنجی خبرگان در خصوص الویت بندی عوامل موثر بر چسبندگی هزینه‌ها نشان داد، به ترتیب عوامل اقتصادی، سیاسی جغرافیایی، ویژگی‌های مالی مرتبط با شرکت، ساز و کار حاکمیتی، ویژگی‌های مرتبط با مدیریت به ترتیب از بالاترین الویت تا کمترین الویت و اهمیت را در چسبندگی هزینه‌ها دارند. به عبارتی بهتر نتایج پژوهش نشان داد، رشد اقتصادی، تورم، نرخ بهره کوتاه مدت، نرخ بهره بلندمدت، رقابت در بازار، رونق اقتصادی، رکود اقتصادی، بالاترین اهمیت و الویت را در خصوص اثرگذاری بر چسبندگی هزینه‌ها دارند. نتایج پژوهش در این خصوص با پژوهش‌های ذوالفیاتی و همکاران (۲۰۱۹)، زوناتو و همکاران (۲۰۱۸)، اسماعیل زاده و مهرنوش (۱۳۹۳)، الا و همکاران (۲۰۲۰)، همراه است.

با توجه به نتایج پیشنهاد می‌شود در امور برنامه ریزی و بودجه بندی فعالیتهای شرکت برای پیش‌بینی هزینه‌های آتی، نرخ تورم و همچنین چسبندگی هزینه‌ها و شدت آنها را مد نظر قرار دهند تا بودجه‌بندی جامع‌تر و پیش‌بینی‌های دقیق‌تری را ارائه کنند. در ارزیابی عملکرد مدیران شرکت‌ها، به عدم کاهش هزینه‌ها در هنگام افت فروش در صنایع رقابتی توجه شود. برگزاری کلاس‌های آموزشی برای مدیران در خصوص راهکارهای فروش و کنترل هزینه‌ها در هنگام افزایش فروش، پیشنهاد می‌شود مدیران چسبندگی هزینه‌ها را برای هر یک از اجزای بهای تمام شده فروش و هزینه‌های فروش عمومی و اداری و غیره محاسبه کنند. پیشنهاد می‌شود پژوهشگرانی که قصد انجام پژوهش در زمینه‌ی چسبندگی هزینه را دارند، با نمونه‌گیری‌هایی متفاوت از این پژوهش همچون بررسی چسبندگی هزینه‌های عملیاتی و یا غیرعملیاتی بر روی صنعتی خاص، اثر چسبندگی را بر روی هر صنعت به صورت جداگانه بررسی کنند.

منابع

- آقای، محمدعلی؛ حسنی، حسن. (۱۳۹۳). «بررسی تأثیر انگیزه‌های شخصی مدیران و متغیرهای حاکمیت شرکتی بر چسبندگی هزینه‌ها در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران»، *پژوهش‌های حسابداری مالی*، سال ششم، شماره ۴، صص. ۱۰۹-۱۲۸.
- ابراهیمی، سعید؛ فرجی، امید؛ عرب زاده، میثم؛ ایزدپور، مصطفی؛ محمدرضایی، فخرالدین. (۱۴۰۱) «مالکیت دولتی و رفتار نامتقارن هزینه‌ها»، *فصلنامه بورس اوراق بهادار*، پیاپی ۵۷، صص ۴۹۵-۵۳۰.
- اسماعیل زاده، علی؛ مهرنوش، علی. (۱۳۹۳). «رابطه چسبندگی هزینه‌ها با کیفیت سود و خطای پیش‌بینی»، *پژوهش‌های حسابداری مالی و حسابرسی*، سال ششم، شماره ۲۱، صص. ۳۷-۶۱.
- ایزدپور، مصطفی و نیکومرام، هاشم. (۱۳۹۷). «تبیین رفتار نامتقارن هزینه‌ها بر اساس هم‌زمانی چرخه‌های سیاسی و تجاری»، *دانش حسابداری و حسابرسی مدیریت*، دوره هفتم، شماره ۲۷، صص. ۲۳۱-۲۴۶.
- حاجیه‌ها، زهره؛ قادری، کاوه؛ قادری، صلاح‌الدین. (۱۳۹۸). «تأثیر نگرش کوتاه‌مدت مدیران در چسبندگی هزینه شرکت‌ها پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران»، *مدیریت دارایی و تأمین مالی*، شماره ۲۶، صص. ۲۷-۴۴.
- حاجیه‌ها، زهره؛ چناری بوکت، حسن. (۱۳۹۱). «بررسی افزایش ثروت سهامداران در طول دوره تصدی مدیران ارشد شرکت: رویکردی نوین برای آزمون اثربخشی پاداش به مدیران ارشد»، *پژوهش‌های تجربی حسابداری*، سال پنجم، شماره ۱۸، صص ۲۹-۵۴.
- خواجوی، شکرالله؛ صادق‌زاده مهارلویی، محمد؛ جوکار، محمد؛ تقی‌زاده، رضا. (۱۳۹۸). «چسبندگی هزینه و اینرسی هزینه: مدل دو محرک هزینه‌ای از رفتار نامتقارن هزینه‌ها»، *دانش حسابداری و حسابرسی مدیریت*، دوره هشتم، شماره ۲۹، صص. ۱۳۵-۱۴۸.
- زنجیردار، مجید؛ غفاری آشتیانی، پیمان؛ مداحی، زهرا. (۱۳۹۳). «بررسی و تحلیل عوامل مؤثر بر رفتار چسبندگی هزینه»، *حسابداری مدیریت*، سال هفتم، شماره ۲۰، صص. ۷۹-۹۱.
- سجادی، حسین؛ حاجی‌زاده، سعید؛ نیک‌کار، جواد. (۱۳۹۳). «تأثیر چسبندگی هزینه بر تقارن زمانی سود با تأکید بر ارتباط میان چسبندگی هزینه و محافظه‌کاری شرطی»، *دانش حسابداری*، سال پنجم، شماره ۱۶، صص. ۸۱-۹۹.

- سلیمانی، غلامرضا؛ طاهری، ماندانا. (۱۳۹۱). «اثر پیش بینی سود هر سهم توسط مدیران بر هزینه سرمایه شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران»، فصلنامه بورس اوراق بهادار، پیاپی ۲۰، ص ۷.
- صیادی، محمد؛ بدرآبادی، محمد؛ مرادخانی ملال، بهنام. (۱۳۹۸). «چسبندگی هزینه، تمرکز مالکیت و ناکارایی سرمایه گذاری در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران»، فصلنامه علمی تخصصی رویکردهای پژوهشی نوین در مدیریت و حسابداری، (۱۳-۱۱۲)، (۳۲۲).
- فتاحی، یاسین؛ کردستانی، غلامرضا؛ راستگویان، حسین. (۱۳۹۹). «چسبندگی هزینه ها و ریسک اعتباری بانک ها»، فصلنامه اقتصاد بانکداری اسلامی، شماره ۹، جلد ۳۱، ص ص ۹۹ / ۱۱۵.
- کردستانی، غلامرضا ؛ مرتضوی، سیدمرتضی. (۱۳۹۱). «شناسایی عوامل تعیین کننده چسبندگی هزینه های شرکت ها»، پژوهش های حسابداری مالی، دوره چهارم، شماره ۳، ص ص ۱۳-۳۲.
- ملک خدایی، الهه و نیک کار، جواد. (۱۳۹۹). «تاثیر ساختار هزینه و عدم اطمینان در تقاضا آتی بر ناقرینگی رفتار هزینه»، نشریه مطالعات حسابداری و حسابرسی، دوره ۹، شماره ۳۳، ص ص ۱۱۳/۹۳.
- مومنی، سید علی اکبر؛ محمدی، محمد. (۱۴۰۰). «بررسی رابطه بین چسبندگی هزینه و ریسک سقوط قیمت سهام در شرکت های پذیرفته شده در سازمان بورس اوراق بهادار تهران»، فصلنامه علمی تخصصی رویکردهای پژوهشی نوین مدیریت و حسابداری، ۵(۱۲)، ۹۰/۷۳.
- نمازی، محمد. (۱۳۸۴). «بررسی کاربردهای تئوری نمایندگی در حسابداری مدیریت»، مجله علوم اجتماعی و انسانی دانشگاه شیراز، شماره ۴۳، ص ص ۱۴۷-۱۶۴.

References

- Abu-Serdaneh, J. (2014). "The asymmetrical behavior of cost: evidence from Jordan", *International Business Research*, Vol. 7, Number 8, pp. 113-122.
- Aghaei, M; Hassan, H; (2013). "Investigating the effect of managers' personal motivations and corporate governance variables on cost stickiness in companies listed on the Tehran Stock Exchange". *Financial accounting research*, sixth year, number 4, pp. 109-128. (In Persian).
- Anderson, M.C; Banker, R.D; & S.N. Janakiraman (2003). "Are selling, general and administrative costs "Sticky" ", *Journal of Accounting Research*, Vol. 41, Number 1, pp. 47-63.
- Biddle, G. C; Hilary, Verdi, G. & R. S; (2009). "How Does Financial Reporting Quality Relate to Investment Efficiency?", *Journal of Accounting and Economics*, Vol. 48, Number 2, 3, pp. 112-131.

- Chen, C. X., Lu, H; & Sougiannis, T; (2012). "The agency problem, corporate governance, and the asymmetrical behavior of selling, general, and administrative costs", *Contemporary Accounting Research*, Vol. 29, Number 1, pp. 252-282.
- Choung, C. Y; Hur, S-K; & Liu, C; (2019). "Institutional investors and cost stickiness: Theory and evidence", *North American Journal of Economics and Finance*, in press.
- Daryaei A.A; Fattahi, Y; Sadeqi, H; Hasani, R; Management characteristics and cost stickiness: An Examination Based on Agency theory. (2021). *Environmental Energy and Economics Research*.
- Ebrahimi, S; Faraji, O; Arabzadeh, M; Izadpour, M; Mohammad Rezaei, F. (2022). "Government ownership and asymmetric behavior of costs", *Stock Exchange Quarterly*, 57 series (Spring 1401), pp. 530-495. (In Persian).
- Fatahi, Y; Kurdestani, Gh; & Rastghuian, H. (2019). "Stickness of costs and credit risk of banks", *Quarterly Journal of Islamic Banking Economics*, number. 9, Volume 31, pp. 99 / 115. (In Persian).
- Habib, A; & Hasan, M. M. (2019). "Corporate Social Responsibility and Cost Stickiness", *Business & Society*, Vol. 58, Number 3, pp. 453-492.
- Hajiha, Z; Chenari Bouket. H; (2011). "Investigating the increase in shareholders' wealth during the tenure of the company's top managers: a new approach to test the effectiveness of bonuses to top managers", *Accounting Empirical Research*, Year 5, number 18, pp. 29-54. (In Persian).
- Hajiha, Z; Qadri, K. Qadri. S. (2018). "The effect of managers' short-term attitude on the cost stickiness of companies listed on the Tehran Stock Exchange", *Asset Management and Financing*, number 26, pp. 27-44. (In Persian).
- Han, S; Rezaee, Z; & Tuo, L; (2019). CIs cost stickiness associated with management earnings forecasts? ", *Asian Review of Accounting*, in press.
- Horngren, C.T; Foster, G; & Datar, S.M. (2000). "Contabilidade de Custos. (9 ed.), LTC, Rio de Janeiro".
- Ismail Zadeh, A; Mehrnoosh, A; (2013). "The relationship between cost stickiness and profit quality and forecasting error", *Financial Accounting and Audit Research*, the sixth year, number 21, pp. 37-61. (In Persian).
- Izadpour, M; Nikumram, H; (2017). "Explaining the asymmetric behavior of costs based on the coincidence of political and business cycles", *Knowledge of accounting and management auditing, seventh term*, number 27, pp. 231-246. (In Persian).
- Jensen, M. C; & Meckling, W. H. (1976). "Theory of the firm: Managerial behavior, agency cost, and ownership structure", *Journal of Financial Economics*, Vol. 3, pp. 305-360.
- Jensen, M. C; (1986). "Agency cost of free cash flow, corporate finance, and takeovers", *American Economic Review*, Vol. 76, pp. 323-329.
- Khajawi, Sh; Sadegh Zadeh, M; Jokar, M; & Taghizadeh, R; (2018). "Cost stickiness and cost i nertia: two cost drivers model of asymmetric behavior of

- costs", *Management accounting and auditing knowledge*, 8th volume, number 29, pp. 135-148. (In Persian).
- Krisnadewi, K.A; Soewarno, N. (2021). "Optimism and profit-based incentives in cost stickiness: an experimental study", *J Manag Control*. 32(1): 7-31.
- Kurdestani, Gh; & Mortazavi. M. (2012). "Identification of the factors that determine the stickiness of companies' costs", financial accounting research, fourth volume, number 3, pp. 13-32. (In Persian).
- Leone, G.S.G. (1982). "Custos: planejamento, implantação e controle. Atlas, São Paulo".
- Malek khodaey, I; & Nik kar, J; (2019). "The effect of cost structure and uncertainty in future demand on cost behavior volatility", *Journal of Accounting and Auditing Studies*, Volume 9, Number 33, pp. 113/93. (In Persian).
- Momeni, A; & Mohammad, M. (1400). "Investigating the relationship between cost stickiness and the risk of falling stock prices in companies admitted to the Tehran Stock Exchange Organization", specialized scientific quarterly of modern research approaches in management and accounting, 5(12), 73/90. (In Persian).
- Mortazavi M; Nikoomaram, H; Banimahd, B. (2020). "Cost Stickiness: Value creating or value Destroying (The Iranian Experience) ", *International Journal of Finance and Managerial Accounting*. 5, 17, 41/49.
- Namazi, Mohammad. (2005). "Examination of the applications of agency theory in management accounting", *Journal of Social Sciences and Humanities of Shiraz University*, Number 43, pp. 147-164. (In Persian).
- Noreen, E; and Soderstrom, N. (1997). "The accuracy of proportional cost models: Evidence from hospital service departments", *Review of Accounting Studies*, Vol. 2, No. 1, pp. 89-114.
- Pamplona, E; Fiirst, C; Silva, T; and Zonatto, V. (2016). "Sticky costs in cost behavior of the largest companies in Brazil, Chile and Mexico", *Contaduría y Administración*, Vol. 61, Number 4, pp. 682-704.
- Roll, R. (1986). " The hubris hypothesis of corporate takeovers", *Journal of Business*, Vol. 59, Number 2, pp. 197-216 Part 1.
- Sajjadi, H; Hajizadeh, S; Nik kar, J. (2013). "The effect of cost stickiness on the temporal symmetry of profit with an emphasis on the relationship between cost stickiness and conditional conservatism", *Accounting Knowledge*, fifth year, number 16, pp. 81-99. (In Persian).
- Sayadi, M; & Badrabadi, M; Muradkhani Melal, B. (2018). "Cost stickiness, concentration of ownership and investment inefficiency in companies listed on the Tehran Stock Exchange", specialized scientific quarterly of modern research approaches in management and accounting, (3(22), 112-13). (In Persian).
- Soleimani, Gh; & Taheri, M; (1391). "The effect of forecasting profit per share by managers on the cost of capital of companies listed in the Tehran Stock Exchange", *Stock Exchange Quarterly*, 20, p. 7. (In Persian).

- Weiss, D. (2010). "Cost Behaviour and Analysts' Earnings Forecasts", *the Accounting Review*, Vol. 85, Number 4, pp. 1441-1471.
- Zanjedar, M; Ghafari Ashtiani, P; Madahi, Z. (2013). "Investigation and analysis of factors affecting the behavior of cost stickiness", *management accounting*, seventh year, number 20, pp. 79-91. (In Persian).
- Zhang, Y. (2016). "The stickiness of SG&A cost, agency problems and competition intensity. Business Economics", Retrieved from <http://hdl.handle.net/2105/33799>.

COPYRIGHTS

This is an open access article under the CC BY-NC 4.0 license.